

Rob Møhlmann scherpt in 25 jaar zijn kijk op de realiteit

'Doordringen in het wezen der dingen'

Van onze verslaggeefster MARTHA DIRKMAAT-PLANTING

VENHUIZEN - „Ooit, toen ik klein was, en van schilderen geen weet had, hield ik mij staande aan een tafelblad. En ik bezag een plant die op dat blad in een pot stond. Ik was heel klein. De plant een grillige boom waar ik onder, boven en achter kon kijken. Hoe meer ik kromp, hoe groter mijn ervaren van de woudreus. Als schilder van stillevens ben ik een dwerg. Zo kan ik doordringen in het wezen der dingen.” Aan het woord is Rob Møhlmann. Hij viert met een overzicht van circa 350 werken in zijn museum in Venhuizen dat hij 25 jaar schildert.

In oktober 1977 maakt Rob Møhlmann zijn eerste realistische olieverfschilderij. Vijfentwintig jaar later bestaat zijn oeuvre uit 560 werken; circa twintig afbraakbuurten, honderden stillevens. In zijn in de voormalige melkfabriek van Venhuizen gevestigde museum laat de realist nu een werkoverzicht zien. De Canto-serie, 124 variaties op een conservenblik, is in eigen bezit. Het grootste deel van het retrospectief 'Zoektocht naar de werkelijkheid' is door particuliere verzamelaars en instanties in bruikleen afgestaan.

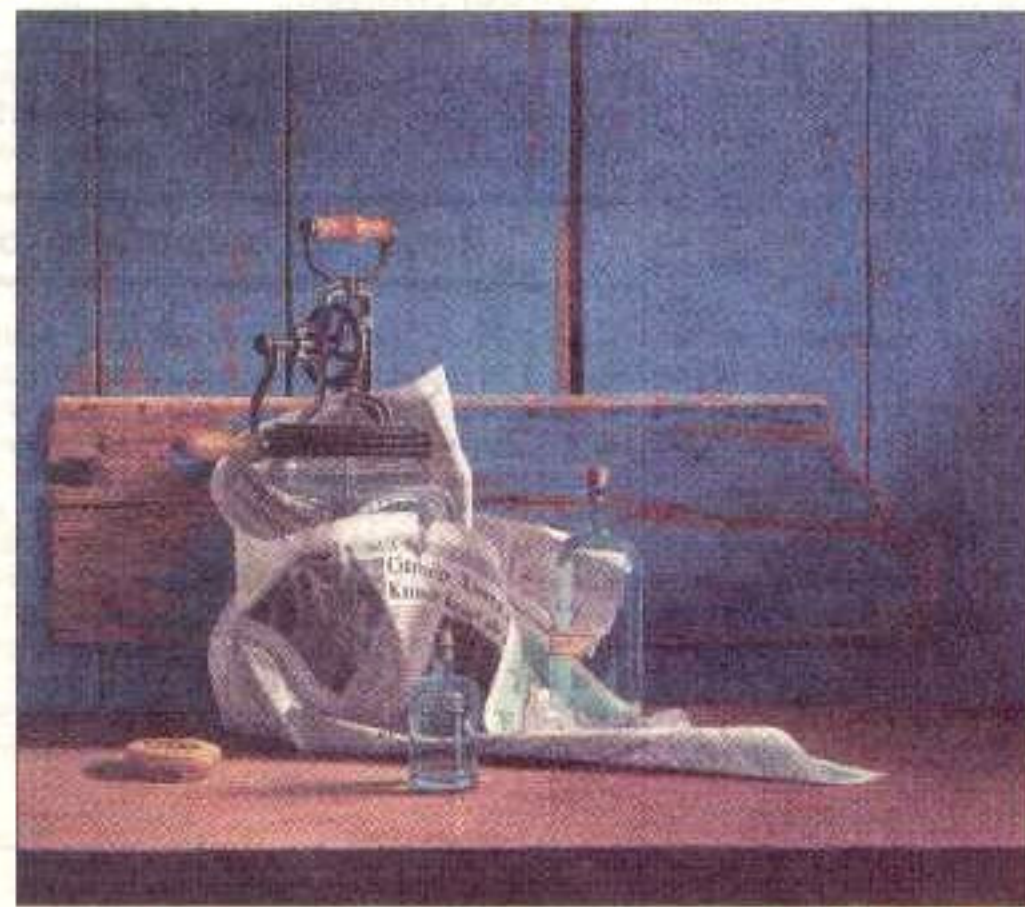
Het doet Møhlmann zichtbaar plezier dat deze schilderijen, soms snel onder zijn handen weggekocht, even terug zijn. Zittend tussen vroeg en recent werk vertelt hij over de herinnering aan de kennismaking met de schilderijen van grootvader Busé, generatiegenoot van Sluijters, Boot en Verwey. Een getalenteerd kunstenaar die het penseel neerlegde om op een andere, lonender manier in het onderhoud van zijn gezin te voorzien. „Ik dacht op mijn twaalfde dat ik nooit schilderijen van zijn niveau zou kunnen maken. Hield het dus bij pentekeningen. En liet me inspireren door mijn stripboekenverzameling.” Op zijn 21e verhuist Møhlmann van Hillegom naar Amsterdam. Volgt zes weken de opleiding voor tekenleraar aan D 'Witte Lelie. Maar vertrekt abrupt als hij Laura, zijn latere

vrouw, ontmoet. Gooit alle stripwetten overboord. En pakt de penselen en olieverf. Nu zegt hij: „Als schilder ben ik autodidact. Ik heb lang gedacht dat het niet in het bezit zijn van een academisch diploma een gemis was. Maar achteraf gezien ben ik blij dat ik uitsluitend eigen keuzes heb gemaakt. En mijn eigen techniek heb ontwikkeld.”

Sleutelwoord

Tot en met 1980 schildert Rob Møhlmann vooral stadsgezichten, afbraakpanden. Maar het afhankelijk zijn van buitensituaties die plotseling kunnen veranderen, gaat hem hinderen. Hij gooit het roer om en spitst zich toe op het genre stillevens. Laura zorgt voor het inkomen en geeft hem de ruimte voor het maken van vrij werk rond het sleutelwoord realiteit. In 1979 bewijst Møhlmann al via een groot keukenstillevens dat een opengescheurd pak koffie, of plastic zak, eenzelfde esthetische waarde kan hebben als een zeventiende-eeuwse roemer. En dat ook een massaproduct als een theezakje identiteit heeft. Blikjes, flessen, papier, productmerkjes, materialen opgenomen in dit stillevens zullen, afzonderlijk of samen, later opnieuw een rol spelen in andere werken.

In dit schilderij zijn alle realistische vormen nog bijeengebracht in een losse, impressionistische schilderstoets. Maar

□ Kunst krijgt de... Olieverf op paneel, 1999.

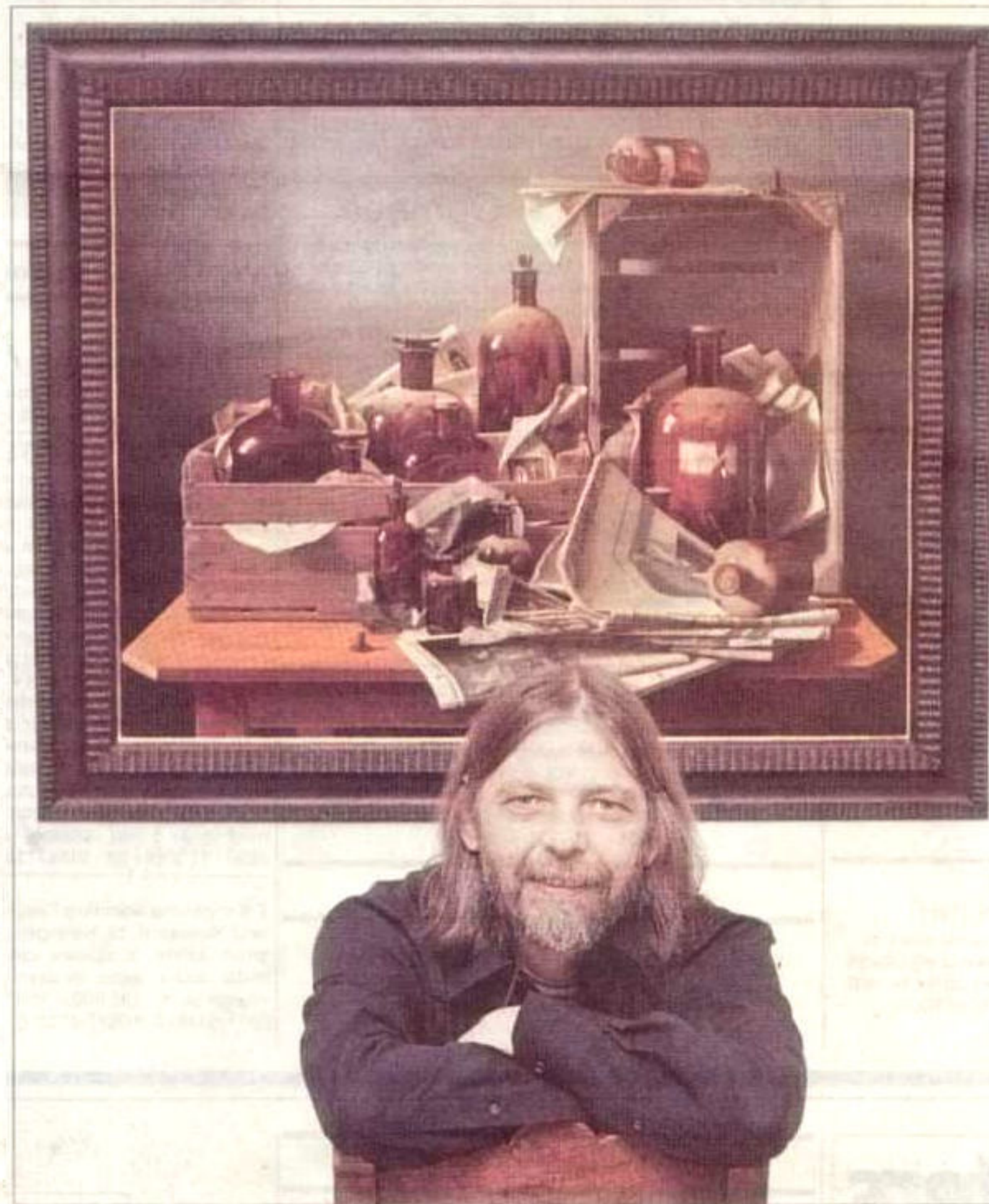
al snel concludeert Møhlmann dat die toets te weinig recht doet aan wat hij in werkelijkheid ziet. Hij laat de schildertrant los. En creëert een studietijd. Die besluit hij na vijf jaar met een grote opruiming. In een keer vernietigt hij zestig schilderijen. Daarna nooit meer een. Weer vijf jaar later, de schilder is inmiddels van een Hoorns afbraakpand naar een boerderij in Venhuizen verhuisd, bereikt hij in 'Schilderstafel' een opvallende helderheid. De uitstraling van houten kist, spijkerjasje, glazen fles, stenen kruik, verftube, penseel en boek, verschilt. De overeenkomst is: alles oogt tastbaar. In tegenstelling tot 'Keukentafelstillevens' is het werk 'Schilderstafel' dat een grote gradatie en differentiatie in kleurtönen laat zien uit meer schilderlagen opgebouwd.

Vertalen

Rob Møhlmann doet veel ontdekkingen op zijn zoektocht naar de werkelijkheid. Hij

neemt de zichtbare realiteit steeds scherper waar. En ziet steeds beter waar de eigen kracht in de vertaling daarvan ligt. Hij stelt zichzelf voortdurend nieuwe uitgangspunten en werkdoelen. In 1981 bewees hij al via een vierluik rond poederdoos en schepje dat de werkelijkheid zien minder simpel is dan men denkt. Zou je bij het eerste doekje zweren dat de attributen op een vierkant vlak staan. Bij het laatste blijkt dat een rechthoek. Ruim twintig jaar later toont hij in de serie '15 pogingen om overeind te komen', een natuuruitstapje, de adembenemende werking aan van de anatomie van het veulen. In de tussenliggende jaren zijn stillevensseries ontstaan die een heel eigen wereld oproepen, zoals 'Balans', 'Framed' en 'Schoorsteenslachtoffers'.

De sterke behoefte van de schilder om 'compleet' te willen zijn, spreekt ook uit pendants als 'Dakafval' (op linker- en rechterhelft staldeur) en drie

□ Rob Møhlmann voor zijn meesterstuk 'De Volharding'.

schilderijen rond champignons; 'Verse champignons', 'Vergeeten champignons' en 'Over de datum'. Gecompliceerde composities en eenvoudiger composities wisselen elkaar af. Rob Møhlmann neemt steeds een ander standpunt in. Schildert soms 'bovenafjes', ook van vallende voorwerpen, vanuit het valkperspectief. Neemt de actualiteit op in de vorm van een krant; NHD, NRC. Weerspiegelt zichzelf en zijn atelier in kerstbal en glas. Altijd gaat de schilder uit van de bezieling van de alledaagse dingen, een kracht die hij ziet en voelt. Vaak voorziet hij zijn opgewekte realistische illusies van dubbele bodems. Hij signeert zijn werk

door zijn naam te 'kerven' in geschilderde planken, te 'stansen' in ijzeren mes of knoop, of te schilderen op kisten en etiketten.

De kijker die de realist tot het voorlopig eind van zijn zoektocht volgt, gelooft zijn oren niet als Møhlmann verklaart dat hij tot 1998, het jaar waarin hij de eerste Onafhankelijk Realisten Tentoonstelling in zijn museum organiseerde, niet wist wat zijn plek in de kunstwereld was.

„Ik dacht dat mijn werk niet kon wedijveren met dat van collega's met een academische scholing. Tot het er naast hing, en ik zag dat het overeind bleef. Gelukkig 'mag' realistische en

figuratieve kunst na vijftig jaar weer. De artistieke en technische kwaliteit wordt weer gezien en erkend. Men weet Venhuizen te vinden. En inmidde neem ik aan internationale stilenvenexposities deel. En ja, het grootste deel van mijn nieuw werk was al voor de opening van 'Zoektocht naar de werkelijkheid' verkocht.”

VENHUIZEN, Museum Møhlmann, De Buurt 60, t/m 30 mas 'Zoektocht naar de werkelijkheid' overzichtstentoonstelling Rob Møhlmann. Open: vrij, za en zo van 12.00-17.00 uur. Jubileumboek 'Zoektocht naar de werkelijkheid', inleiding Diederik Kraaijpoel, Gezien van Riet, 150 afbeeldingen van schilder en. Prijs 22,50 euro. Uitgeverij Van Soeren & Co. ISBN 90 6881 117 7.